

Bock's
MAKE GOOD!

Lisää tietoa
/ Mer info
Bock's FB

BOCK'S KYLÄKAUPPA BYABUTIKEN

**Avoinna/
Öppet
ti-la/lö 12-18**

Kauppa sijaitsee ravintolan yläkerrassa, sisäänkäynti ravintolan sisäänkäynnin sisäpuolella.

Butiken är belägen ovanför restaurangen, ingång på andra våningen ovanför ingången till restaurangen.

Hanki kaikki ruokaostoksesi samasta paikasta - 100% lähituotettuna!

Skaffa alla dina matinköp från samma ställe - 100% närproducerat!

#SUPPORTYOURLOCAL

WWW.BOCKSCORNERBREWERY.COM

HAMMAS-PROTEESIT **20 v. alalla**
Erikoishammas-tekniikolta
• uudet kokoproteesit
• otivistus ja korjaus jopa odottaessa!
• hammasproteesien tarkastus ilmaiseksi!
• takuutyö
Soita ja varaa aikasi!

VAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B

LAIHIA 477 0744
Kauppatie 5

ALUEEN HAMMAS MAALAHTI 347 8080
Köpingsvägen

SCIENCE & ARTS

mega

VIKKO 17 VECKA

2020

Foto: Heart Aerospace

Elflyg projektet – sähköiset lentokoneet:

ALUEEN AITO KEHITYS – ÄKTA UTVECKLING AV REGIONEN

s2

Mathias Lindström

Åsa Ågren-Wikström

Joakim Strand

Antti Kurvinen

Elflyg projektet – sähköiset lentokoneet:

Alueen aito kehitys – Äkta utveckling av regionen

Merenkurkun neuvoston aloite käynnistää selvitys sähkölentokoneiden hyödyntämisestä Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla, Västerbotten ja Västernorrlandissa Ruotsissa on loistava esimerkki aidosta kehitysprojektista. Hyöty ei ole se että tietty määrä projektinjohtajia saa palkkaa vaan tuloksena on valtava hyöty koko alueelle ja yli maanrajojen. Tämä on esimerkki alueen aidosta kehittämisestä jossa hyötyy kansalaiset, yritykset ja julkinen sektori pitkästi tulevaisuudessa.

MATHIAS LINDSTRÖM

Det regionala elflygsinitiativ som Kvarkenrådet kommer att koordinera är ett innovativt, nytänkande projekt som gynnar regionala utvecklingen och servicestrukturen, förbättrar kommunikationerna, verksamhetsförutsättningar för näringslivet och turismen samt gynnar innovationsutvecklingen i hela Kvarkenregionen.

– En positiv bieffekt av projektet vore den ökade medvetenheten och kunskapen i regionen om elflyg samt de nätverk som skulle skapas genom projektet. Tack vare dessa skulle aktörerna i Kvarkenregionen framöver ligga i framkant av utvecklingen gällande elflyg.

– Detta är det första projektet som på riktigt engagerar hela Kvarkenregionen. Intresset för frågan är stort, vilket bevisas av det breda partnerskap vi lyckats bygga upp inför projektet. Det här är en möjlighet att knyta ihop regionen ännu tätare och tillsammans med våra partners kan vi tillsammans göra detta till regionens nya flaggskeppsprojekt, avslutar Lindström.

Merenkurkun neuvoston koordinoima alueellisten sähkölentojen aloite on innovatiivin ja uudenlainen hanke, joka hyödyttää alueellista kehitystä ja

palvelurakennetta, parantaa yhteyksiä, kohentaa elinkeinoelämän ja matkailun toimintaedellytyksiä sekä edistää alueen innovaatiokehitystä.

– Hankkeen myönteisenä sivuvaikutuksena olisi lisääntynyt tietoisuus ja asiantuntemus sähkölentoista ja verkostoista, joita hankkeen myötä voitaisiin luoda. Näiden ansioista Merenkurkun alueen toimijat voisivat nousta sähkölentokoneiden kehityksen eturintamaan.

– Tämä on ensimmäinen hanke, joka oikeasti osallistaa koko Merenkurkun alueen. Asia on herättänyt paljon kiinnostusta, mikä myös näkyy hankkeen laajassa yhteistyökumppanuudessa. Meillä on nyt mahdollisuus nivoa alue vielä tiiviimmin yhteen, ja voimme yhteistyökumppaneidemme avulla tehdä tästä alueen uuden lippulaivahankkeen, Lindström toteaa.

ÅSA ÅGREN-WIKSTRÖM

Vice ordförande (M) Regionala Utvecklingsnämnden/Vice President Regional Development Board Region Västerbotten Vice gruppledare Moderaterna Region Västerbotten

Jag ser mycket positivt på elflygets stora betydelse för vår regionala utveckling i Kvarkenre-

Kvarkenrådets initiativ att utreda elflygens möjligheter gemensamt för Österbotten, Mellersta österbotten, Södra Österbotten, Västerbotten och Västernorrland i Sverige är ett utmärkt exempel på äkta utvecklingsprojekt. Det är inte en fortsättning på intrampade spår utan skapar nya utvecklingsvägar för både befolkningen, företagen och offentliga sektorn i hela regionen. Den blir till nytta för lång tid framöver för 1 miljon människor.

gionen. Med de stora avstånd vi har i norra Sverige och norra Finland så kan tillgängligheten till stor del bara tillgodoses genom flyget.

Det är avgörande att vi satsar på flyget som är en stark drivkraft för ekonomisk tillväxt, jobb, handel och rörlighet, och Coronapandemin visar tydligt hur tätt vårt samarbete är i dessa tider med tillfälligt stängda gränser.

Flyget har en stark framtid för Kvarkenregionen och vi måste fortsätta satsa på att utveckla vårt långvariga gränsregionala samarbete. Vi kommer att visa att det är minskade utsläpp med klimatsmart resande som är viktigt framöver, inte att vi ska sluta resa eller jobba tillsammans.

JOAKIM STRAND

Riksdagman/kansanedustaja

Alla innovativa initiativ som stärker vår profil och vårt kunnande inom energi och elektrifiering ökar även möjligheterna för intressanta batterifabriksetableringar och övriga jobbskapande investeringar som ytterligare utvecklar hela regionen, säger Joakim Strand, riksdagsledamot och styrelseordförande för Kvarkenrådet.

Myös eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtajana törmään useasti sähköisen

lentämisen huimaan potentiaaliin. Nyt kun uusi Merenkurkun laiva -kelluva meriteknologian laboratorio - on tilattu, on sähköiseen lentämiseen liittyvä edelläkävijä luonnollinen seuraava - pohjalaismaakuntia yhdistävä - steppi, toteaa Joakim Strand.

ANTTI KURVINEN

Kansanedustaja/Riksdagsman

Dethär är ett väldigt stort utvecklingsprojekt för hela Kvarkenregionen. Raka flygförbindelser för både person- och fraktrafik är väldigt viktiga för industrins internationella relationer och för besöksnäringarna. Södra österbotten har flera små flygfält – bl.a. Kauhava och Seinäjoki/Östermyra. Vi kunde inleda nya beställnings- och taxifyg. Till själva flygtrafiken borde kopplas utvecklingen av en kostnadseffektiv fjärrflygledning.

Tämä on iso kehityshanke koko Merenkurkun alueelle. Suorat lentoyhteydet ovat hyvin tärkeitä teollisuuden kv-yhteyksille ja matkailulle. Etelä-Pohjanmaalla on useita pieniä lentokenttiä – mm. Kauhava ja Seinäjoki. Tilaus- ja taksilentoja voisi saada. Sähköisen lentoliikenteen kehittämiseen pitäisi kytkeä kustannustehokas etälennonjohto.

Honung från Malax

Christer Storm från Övermalax har många bollar i luften - såväl jordbruket som sidonäringarna färboskapet och biodlingen ser till att tiden inte blir för långtråkig. Christers jordbruk innefattar odling av vete, korn, råg, havre, kummin och gräs, medan färboskapet består av ett 20-tal får.

Själva biodlingen startade Christer med för 20 år sedan och har hållit den på en stadig nivå på 30-40 bisamhällen sedan dess. Christers bisamhällen jämte kupor finns i Närpes, Malax och Pörtom och samlar pollen från till stor del jordgubbs- och hallonodlingar. Honungen som Christer produceras säljs via egen gårdsbutik i Övermalax, genom återförsäljning på Haymarket marknaden samt nu även gårdsbutiken vid Bock's i Dragnäsbäck, jämte diverse övriga marknader i nejden.

Honungen som Christer producerar är en så att säga vanlig blomsterhonung - tillverkad av pollen från en samling olika blommor. Både smak och konsistens hålls ungefärligt jämn från år till år, men ibland kan honungen få en mörkare färg från pollen från närliggande kumminfält. Detta påverkar dock inte smaken av honungen.

Självt använder Christer honungen mest på det klassiska viset - som sötningsmedel i teet, men det finns en uppsjö av användningsområden för honung, berättar Christer. I matlagning och bakning kan sockret ersättas med honung, som ger en litet annan sötma på grund av den kemiska sammansättningen av det söta i honungen. Honungens söta smak utgörs av druv- och fruktsocker, och inte sackaros som normalt socker består av, förtydligar Christer. Honungen innehåller även fler mineralämnen och vitaminer, vilket gör det till ett hälsosammare sötningsmedel än vanligt socker. Honung har även prisats för sina goda egenskaper i hudvård, både som läkande och som vårdande, kan Christer berätta.

Vad gäller själva odlingen, inleds biåret i april när de första bina vaknar till liv och börjar söka pollen. Honungen har sedan blivit färdig att

slungas mellan juli och augusti. När honungen tappats på burk är den också flytande och lätt att använda, men kristalliserar sig vartefter. Kristalliseringen kan motverkas genom att röra om honungen under slungningen, eller för snabbas genom att tillsätta kristalliserad honung under omrörning i slungningsfasen, berättar Christer om sin honungsproduktion.

Biodling är en intressant gren, som grundar sig i mycken kunskap om bina, väderlek och växtlighet. Christer har under sina år som biodlare samlat på sig en gedigen mängd kunskap, som han också delar med sig av under sina årliga kurser som han ordnar i Övermalax. Årets kurs är redan fullbokad, men nästa år har man chans att delta igen.

Christers honung går även att köpas via Christer på numret 050 3624 691. För den intresserade, säljer Christer även större satser, som man vid behov kan tappa upp på egen burk, via sin egen gårdsbutik.

Hyvä kauppa keskellä Vaasaa

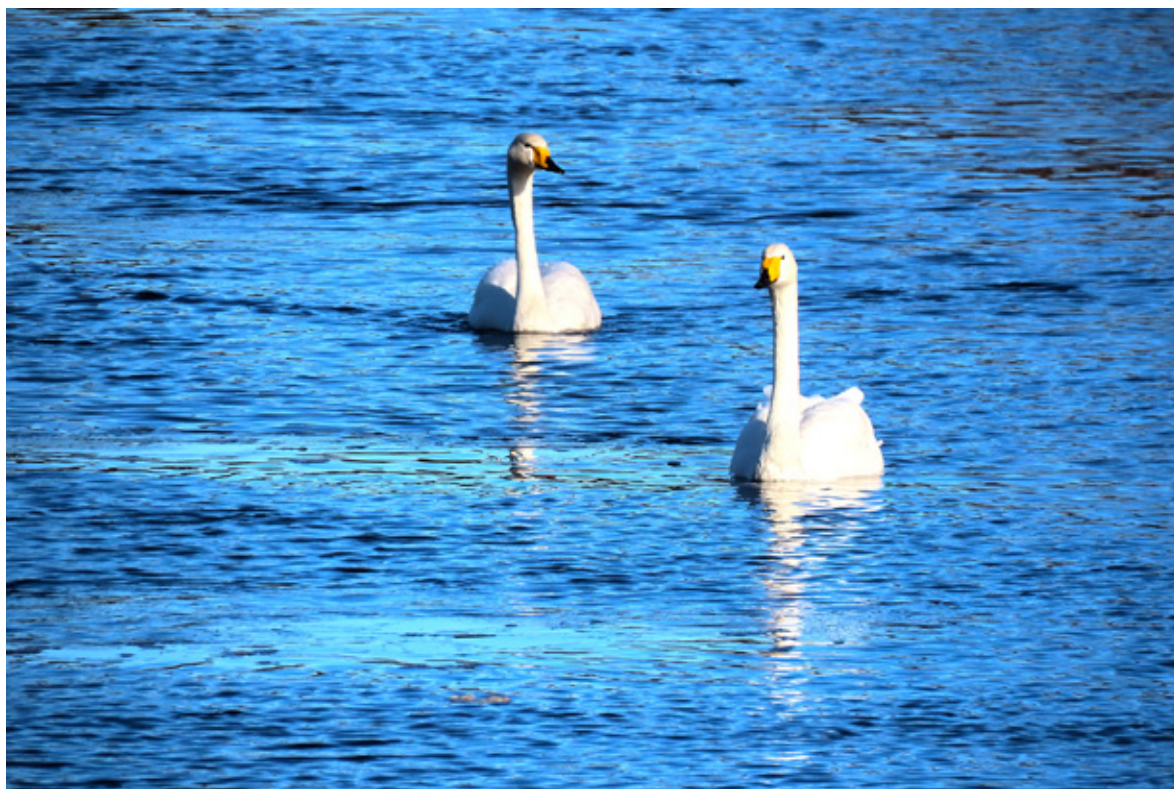
SINGER BERNINA
EVA brother PFAFF
Husqvarna VIKING

Myynti ja huolto
Försäljning och service

HALONEN Tammipiha-Ekgården
045 6566 659
www.halonen.com

Vårdagar i skärgården

Sångsvanarna har efter många bataljer med knölsvanarna tagit över stugsundet helt och hållet.

De sista dagarna i mars månad tillbringar jag på skären, i tidig vår med skärgården fri från is. Dagarna bjuder på växlande väderlek från solsken och stiltje till hårda vindar med regnskuror och snöfall. Och med ett vattenstånd som växlar stort från dag till dag och tidvis ligger en dryg halv meter under normalvattenståndet med långgrunda strandbottnar och strandklippor blottade under vårblå himmel. Det låga vattenståndet kontrasterar stort mot det rekordhöga vattenstånd som inträffade i februari månad och som föste driftvallen och allehanda bråte högt upp på stränderna och in i strandskogarna.

Gräsänder, knipor och storskrakar har redan befäglat stugsundet tillsammans med grågäss

och svanar. Trutarna och vårens första fiskmåsar kompletterar det vartidiga fågelbeståndet i sundet. Följande dag då jag arbetar med bryggan anländer två tranpar ljudligt ropande i den soliga marsdagen. Tranorna anländer förstas rekordtidigt liksom de två första skrattmåsar en dag senare. Men det blir ingen fortsättning på vårflyttningen för tranornas, fiskmåsar och skrattmåsar del. De stora skarorna kommer senare, närmare den normala flyttningstiden beroende på hur väderleken utfaller i april månad. Medvind eller stiltje är alltid bättre flyttningväder för fåglarna än motsträvigt motvind.

I stugsundet verkar sångsvanarna ha tagit över helt och hållet. Åtminstone ser jag inga

knölsvanar i sundet under dagarna på skären. Kampen mellan sångsvanarna och knölsvanarna har pågått under många år med sångsvanarna för det mesta på vinst. Men ännu i fjol fanns ett knölsvanspar med ungar i stugsundet. Knölsvanarna hade tvingats avstå stora delar av sundet men hade trots allt en fristad kvar där de vallade sina ungar och fostrade dem till flygfärdig ålder. Få se hur läget är i år i april månad när revirstriderna rasat färdigt och revirgränserna är fastslagna?

Dagen efter brygglagardagen friskar nordvinden i redan tidigt på morgonen. Vattnet sjunker snabbt och där jag dagen innan vadade omkring bryggan med vattnet i midjehöjd skulle jag nu kunna gå runt bryggan med vanliga gummistövlar. Blåmes och talgoxe sjunger på stugtomten samtidigt som de än en gång inspekterar holkarna. Mesarna är först på plats och kan välja och vraka bland de många holkarna. Förhoppningsvis kan de också stå på sig och behålla sina utvalda holkar när svartvita flugsnappare anländer i början av maj månad med kroppen full av energi och strupen flödande av schlagersvängig sång.

Jag vandrar bort till södra udden för att se på havet och spana in fåglar. Jag följer hjortstigarna som vindlar fram genom tallplantagerna från norra udden till södra udden. Ett drygt stenkast från stugan kuttrar en ringduva inne i skogen där solen lyser in mellan trädstammarna och fläckvis tänder en saftigt grön färg i mossorna på skogsbottnen. Sedan blir det tyst så när som på ett par försynt sisande kungsfåglar halvvägs till södra udden. I strandskogen vid södra udden sjunger en blåmes både ivrigt och länge. Här lyser och värmer solen frikostigt och får lättfångade vargspindlar att springa över driftvallen på jakt efter egna byten. I strandskogen finns flera murkande klibbalar med hackspettshål, bland annat mindre hackspettens bohål som passar utmärkt för blåmesarnas häckning.

På ett lågt och stenigt litet skär utanför udden ligger två grågäss och vilar. Jag skulle inte ha upptäckt de båda gässen om inte gåshannens uppsträckta hals skulle ha höjt sig över alla de grå och rundade stenarna. Så väl wwsammansmälter grågäsen både till form och färg med det lilla skärets färgton och stenar. Men gåshannens främsta plikt är att vaka över honan och ge henne trygga vilostunder och lugna betesstunder. Att han ofta spanar av omgivningen med rak och sträckt hals är en självklarhet trots att han samtidigt avslöjar sig och sin hona på långt håll. När jag kliver ut på stranden lyfter

grågåsparet under ljudligt kacklande och flyger bort till ett närliggande skär.

I takt med molnens framfart på himlen tänds solljuset över havet och på stranden i ett vackert växlande ljus. Det är härligt att se ut över det isfria havet och vänta på att solljuset skall tändas och flöda ner över havet i en bländande gata av solreflexer. Även här saknas vårens stora fågelskaror. Inga ejdrar smyckar havet och de närmaste trädlösa fågelskären ligger öde och tysta. Tids nog kommer alla ejdrar och andra sjöfåglar, likaså trutarna, måsarna och tärnorna. Det finns ingen orsaka att skynda på den tidiga våren och flyttfåglarnas kommande. De kommer när det är dags och kan genast inleda sina häckningsbestyr tack vare isfritt hav och snöfria skärgårdsland.

Nattens tre minusgrader har skapat ett tunt bräm av vit is längs stränderna och på små vattenlaguner. Från övervattensstenar hänger rader av istappar som formats i svag sjöhävning men några knäckta och istäckta vasstrån står inte längs den torrlagda stranden. Februari månads högvatten med omkringdrivande isstycken och bråte har sopat fullständigt rent på stränderna. Inte ett strå och inte en trästump syns på strandängarna utanför strandkogen. Allt ligger ilandspolat inne bland strandträden. Här på den snaggade strandängen kommer grågässen att ha ett gott bete så snart vårsolen får strandväxterna att skjuta gröna skott på den kala stranden.

Till kvällen lugnar sig den nordliga vinden. Det är kallt och stilla med spegelblanka vatten längs stränderna. Tranornas revirrop rungar mellan stränderna och skärgårdslanden. Nyanlända som tranorna är vill de genast meddela alla om att de anlänt i god tid och att reviret att besatt. Även sångsvansparet norr i sundet stämmer i med sina klangfulla rop. På stugholmen sjunger två koltrasthannar, inte ljudligt och fullödig men ändock. Det är för kallt för att koltrastarna skall sjunga med ljudlig och melodiös stämma. Nu sjunger de sotsvarta koltrastarna in marskvällen med en viss reservation.

Medan koltrastarna sjunger och tranorna ropar kollar jag som hastigast att virket under vedlidrets taksäck ligger rakt och inbjudande. I fjol byggde ett koltrastpar sitt bo på virket under taksäckget och födda framgångsrikt upp två ungvallar i boet utan att nötskrikorna upptäckte koltrastarnas hemlighet. Trastarna får gärna häcka under taksäckget även i år för det är bättre än inne i båthuset där koltrastarna ofta försökt häcka och där vårarbetet med båtar

Dagarna på skären bjuder på omväxlande väder från solsken till snöfall, från stiltje till hårda vindar.

Tranorna anlände rekordtidigt till skären, redan sista veckan i mars månad.

Den sydliga vinden har höjt vattenståndet och samtidigt hämtat med sig ett vitmenande snöfall.

Dagarna på skären bjuder på omväxlande väder från solsken till snöfall, från stiltje till hårda vindar.

och utrustning lätt blir för störande för de kära trastarna.

På morgonen följande dag blåser en frisk sydlig vind in genom sundet. Vattenståndet har stigit med en halv meter och snön yr i sundet. Marken är snart täckt av snö med tomtens stigar framritade som långa vita ormar som ringlar sig fram i blåbärsriset mellan stranden och stugan och mellan stugan, vedlidret och utedasset. Jag kan inte påminna mig större omslag i väderleken på skären än under vårdagarna på skären denna gång.

Som en bekräftelse på det nyckfulla vårvädret upphör snöfallet mitt på dagen. Den sydliga vinden med sina fem plusgrader smälter snart bort snön. Sent på eftermiddagen klarnar det upp och vinden dör ut. Solen lyser i väst och tänder fönsterblänkande reflexer i sundets många stugor på den västra stranden. Stugtomtens storskrakpar och knippar kommer flygande in mot stranden. Tydligen är det dags för honorna att börja värpa sin dyrbara äggkull i invanda sjöfågellholkar där de häckat i många år.

Jag lämnar stranden fri åt fåglarna och går in för att avnjuta mustig och het köttsoppa. När jag öppnar stugdörren för att slinka in kommer en ung havsörn drivande över sundet i stora lättjefulla svep. De mörka vingarna är breda och långa som väl tilltagna trasmattor. Havsörnen är spräcklig i mörkbrunt och gråvitt. Utan att tveka landar örnen i en av de höga granarna strax norr om båthuset. Örnen bryr sig föga om de klagande och anfallande gråtrutarna och ännu mindre om en ensam kråka som sveper lågt över örnen's huvud under kråkilska knarranden.

Det överraskande havsörnsbesöket på stugtomten blir en fin avslutning på vårdagarna på skären. När kvällen skymmer och de första stjärnorna tänds på molnfri himmel flyger den unga havsörnen till norra udden för att söka sig en bra nattkvist i en av de höga granarna med kilometersvid utsikt åt alla håll.

**Mitä me oikeas-
taan tarvitaan?**

Teksti:
Satu Hietala,
geologi, tohtori-
rikoulutettava
Tarton yliopis-
tossa

Tässä koronakriisin keskellä tulee pohtineeksi mitä kaikkea tarvitsemme jokapäiväisessä elämässä sen kuuluisan vessapaperin lisäksi. Ilman älylaitteita ja toimivaa nettiä ei enää arjessa pärjää mökinmummokaan. Miten helppoa se on tarkistaa useita kertoja tunnin aikana viimeisimpiä koronauutisia tai kuunnella hallituksen tiedotustilaisuuksia Skype kokousten välissä. Arvelen, että kännykkämme ja tablettimme ovat olleet viime aikoina moninkertaisessa käytössä normaaliin arkeen verrattuna vaikka suunnitelmissa oli vähentää ruutu-aikaa. Laitteisiin tuleva vika johtaa paniikkiin ja jo puolen tunnin päästä suorastaan epätoivoon, koska yhteys ulkomaailmaan katkeaa.

Puhun usein oppilaille geologiasta ja kivistä. Aloituksena toimii erinomaisesti pieni ajatuspähkinä, joka on kysymys ensimmäisestä kosketuksestamme kivimaailmaan aamuisin. Valistuneemmat oppilaat arvaavat joskus, että se on se kaakao- tai kahvimuki, joka on tehty posliinista. Posliini on tehty kahdesta mineraalista, maasälvästä ja kvartsista.

Se on ehdottomasti hyvä vastaus, mutta jos mennään vielä hetkeen ennen aamukahvia, vastaus on kännykkä, joka meidät herättää.

Toimiakseen moitteettomasti, älylaitteiden sisällä tapahtuu paljon. Kännykän suoja-kuorien sisäpuolella

työskentelee 54 eri alkuainetta, joiden täytyy tulla saumattomasti toimeen keskenään. Nämä alkuaineet saadaan kasaan 42 eri mineraalista. Mineraalit taas vastavasti saadaan kerättyä kaivoksista ja joskus harvoin myös irtaimesta maaperästä tai jopa suolapitoisista järvistä.

Arkipäivämme ovat täynnä maankamaraan aineksia. Maankamara on kuin maapallon nahka, joka pitää sisällään kiinteän ja kovan kallioperän, joka pilkistää paikoin avokalliona sitä peittävän maaperän alta.

Maaperä koostuu irtaimista maalajeista, kuten moreenista, sorasta, hiekasta ja savesta. Se on syntynyt Suomessa jääkausien aikaisen mannerjäätikön liikkeen tulok-

senä. Jäätikkö on liikkeessaan rouhinut kalliosta kivenkappaleita ja jauhanut ne hienommaksi ja hienommaksi aina saveksi asti. Maisemassa maaperä näyttäytyy meille monesti kumpuilevina maastonmuotoina tai hiekkana rannalla. Kallioperämme ja maaperämme varannot ovat läsnä joka päiväisessä elämässä muutenkin kuin meidän maisemamme luoja. Kulutamme elämämme aikana kiveä, hiekkaa, soraa ja sementtiä arviolta puoli miljoonaa kiloa per henkilö teihin, taloihin ja muihin rakenteisiin.

Suomi on asukasmäärään suhteutettuna yksi EU:n suurimmista kiviaineksen käyttäjistä ja on arvioitu, että maamme varat riittävät vuosisadoiksi valtakunnallisesti, mutta alueelliset erot ovat suuria. Maankamaramme rakenteen ansiota on, että Suomi on kiviainesten suhteen omavarainen.

Tyypillisesti kiviaineksiä käytetään esimerkiksi yhteen kerrostaloasuntoon noin 100 tonnia, yhteen kilometriin maantietä noin 17 000 – 24 000 tonnia, ja yhteen kilometriin moottoritietä noin 50 000 – 55 000 tonnia. Tässä olisikin tehtävä jokaiselle

ulkona liikkujalle – kävele tai pyöräile yksi kilometri kevyen liikenteen väylää ja pysähdy miettimään, että sitä matkaa varren on käytetty 8500 tonnia kiveä. Ympärillemme rakennetun infran ansiosta pääsemme matkaamaan mutkattomasti

erilaisilla kulkupeleillä. Lisäksi murskattu kiviaines huolehtii talvella siitä, ettemme liukastuisi.

Tutkimusjohtaja Keijo Viilo Metsolta kiteyttää asian napakasti: “Ilman kiveä ja mineraaleja ei ole modernia maailmaa. Jos ottaisimme ne pois, niin samalla lähtisivät kännykät, sähköt, tiet, rakennukset ja paljon muuta”.

Tuskin kukaan meistä olisi valmis luopumaan kivien ja mineraalien tuomista hyödyistä. Näiden merkitys vain kasvaa kun Suomi -digitalisoituu ja tänä korona aikana olemme ottaneet suoranaisten harppauksen digiaikaan.

MIT kommunicerar med mänskans undermedvetna

MIT:s Dream Labs i USA arbetar fram en apparat som skall kunna kommunicera med mänskans undermedvetna. Inom AI forskningen har man lyckats uppnå lösningar där AI överträffar mänskans förmåga att se nya möjligheter och t.o.m. att vara kreativ. Likaså finns tekniska lösningar för att låta mänskans hjärna med "tankekraft" styra AI funktioner och enklare teknologiska system. Också finns en hel drös av projekt i världen för att utveckla hjärnans förmåga att fungera rationellt, effektivt och logiskt.

Dream Labet har nu presenterat möjligheter att utnyttja mänskans undermedvetna. Det undermedvetna styr mycket mer av vad vi gör, talar och känner än vi vanligtvis upplever själv. Vad vi upplever och är medvetna om är till största delen sådant som det undermedvetna redan "diskuterat färdigt", redan beslutat att är din eller vår åsikt. Det går att googla bl.a. på ordet Hypnagogia för att veta mer. Dream Labs har också utvecklat en s.k. Dormio handske för att skapa relationen till det undermedvetna.

Telemedicin ett måste

Speciellt med tanke på Corona krisen så blir det en oöverkomlig kostnad för den offentliga sektorn att fortsätta med hälsovården i den form och funktion vi ser den idag. Framförallt när det gäller åldringsvården med ofta många sjukdomsbilder aktiva samtidigt – både fysiska och psykiska. I Kina finns redan i produktion sängar som levererar i realtid via sensorer data om sjukdomar och svagheter och hur de utvecklas. Den här informationen är i många avseende bättre än ett lä-

karbesök eller en hemvårdare eftersom de flesta problemen bör åtgärdas innan man ser synliga tecken. Dessutom kan vården bli betydligt bättre och effektivare ur patientens synvinkel - och spara pengar för andra insatser – ifall sensorer följer med utvecklingen i realtid.

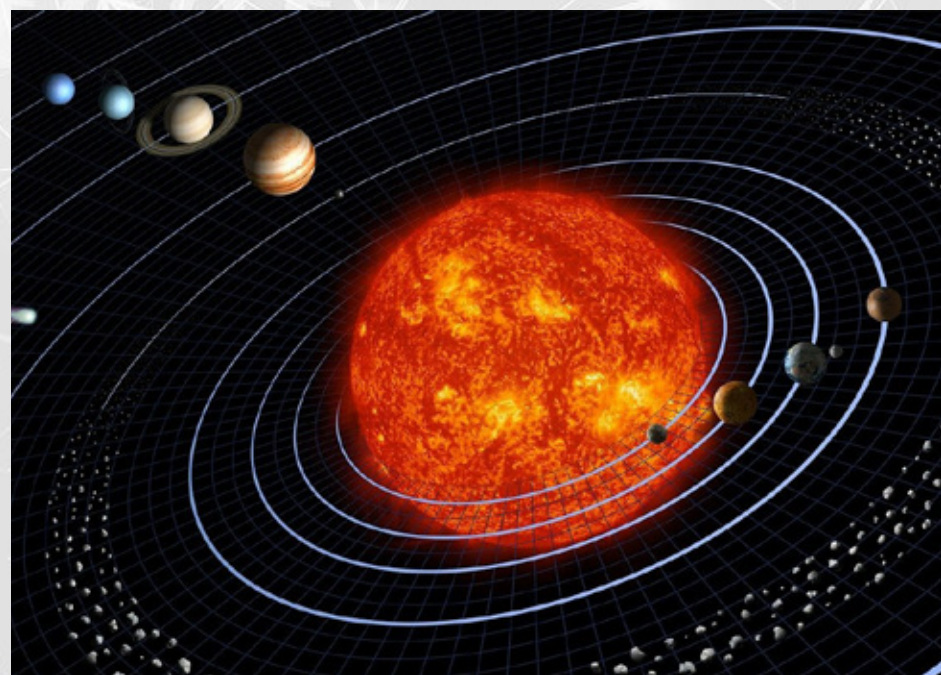
Dyliga sensorer tas nu fram i världen i snabb takt. En del är enkla (och billiga) ytsensorer som följer med mediciners och patienters temperaturer och aktiviteter. Andra är väldigt duktiga på att spåra biomarkörer på huden eller i luften vi andas ut eller släpper ifrån oss. Det tredje är bildigenkänning som gör att fotografier (även röntgen) kan analyseras väldigt bra helt automatiskt t.ex. melanomia förändringar i huden med en vanlig mobil utrustad med en förstoringlins.

I Europa är vi hopplöst efter och tänker att telemedicin är ett telefonsamtal eller att en hemhjälpknapp inrapporterar i sin mobil...

Det viktiga är nu att komma bort från tanken att telemedicin och teleterapi enbart är en ny möjlighet och stöd för hälsovården. I stället skall tanken vara att ta den i bruk så att den blir en utgångspunkt för hur vården organiseras.

Kosmisk dans bekräftar Einsteins beräkningar

När Einstein publicerade sin Allmänna Relativitetsteori så var en av exemplen i verkligheten planeten Merkurius som har en bana som kröker sig runt solen annorlunda än vad den mekaniska gravitationsteori från Newtons tid kan förklara. Sedan kom också bekräftelsen via observationer om ljusets krökning förbi solen som kunde studeras exakt vid en känd solförmörkelse. Nu har en ny sådan bekräftelse fått från en stjärna som kretsar kring det svarta hålet i Vintergatans centrum Sagittarius A. Den gör en rosettliknande ständigt förändrad bana runt det svarta hålet och det har nu kunnat bekräftas med stor noggrannhet. Den rosettliknande banan förutsågs som en teoretisk möjlighet av Einstein under vissa extrema förhållanden.

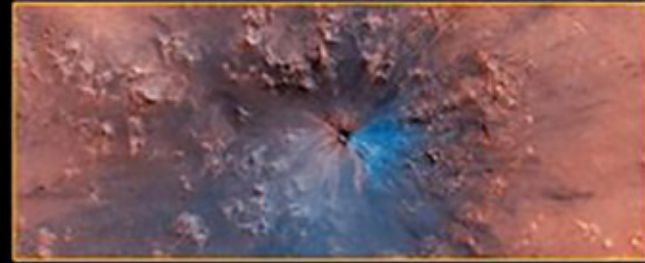
THIS WEEK IN SCIENCE

@ScienceAlert

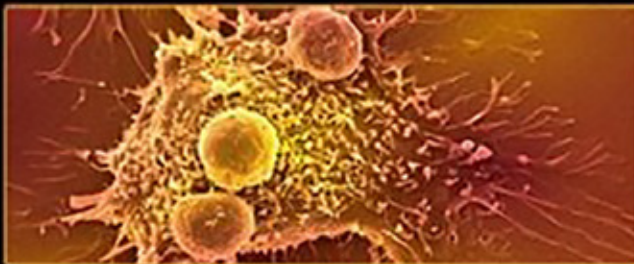
30 March - 5 April 2020

A supermassive black hole from the early Universe was caught blasting massive jets of (potentially star-stifling) plasma.

Distinct chemical signatures inside Mars suggest the planet once had two deep underground reservoirs of water.

Scientists developed a new AI-powered blood test that promises easy screening for over 50 types of cancer.

Biomedical engineers are working on a tool to detect SARS-CoV-2 in our waste water - to help track its spread.

Traces of an ancient rainforest were unearthed in Antarctica, along with a grim warning for our planet's future.

Seven adorable new peacock spider species, like “tiny, colourful kittens”, were discovered in Australia.

HAYMARKET

goes

BOCK'S VILLAGE SHOP!

Avoinna/ Öppet ti-la/lö 12-18

**Tuotteita seuraavilta
tuottajilta / Produkter från
följande producenter:**

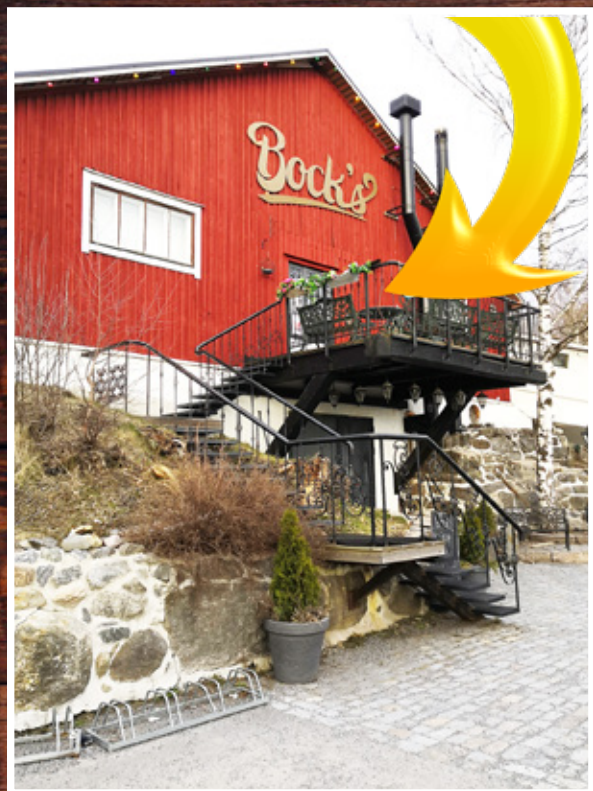
**VUORUSLUOMA
HIGHLAND
NORRBRO
GLADA KNORREN
TOM BLOM
HEMMANET
KODIALS GRÖNSAKER
NÄCKROSGÅRDEN
MÄKISEN MAATILA
ÖSTMANS GÅRD
HONUNG FRÅN
MALAX
SKÄRGÅRDENS
SKATTER
LILLKUNGS BAGERI
SKAFFERIA
FRIELLA
VIOLA BACK
CRISTINA MATTSSON
SUTELAN MYLLY
LOTTAS PRODUKTER
TAIGA SUKLAA
PÅ RADIN
WASA FOOLS PARADISE
+many more producers
+ BOCK'S BEER
WASA COFFEE**

Lisää tietoa
/ Mer info
Bock's FB

Kauppa sijaitsee ravintolan
yläkerrassa, sisäänkäynti
ravintolan sisäänkäynnin
yläpuolella.

Butiken är belägen ovanför
restaurangen, ingång på andra
våningen ovanför
ingången till restaurangen.

Hanki kaikki ruo-
kaostoksesi samas-
ta paikasta - 100
% lähituotettuna!

Skaffa alla dina
matinköp från sam-
ma ställe - 100%
närproducerat!

#SUPPORTYOURLOCAL

**LILLKUNGS GRISAR PÅ FREDAGAR!
LILLKUNGING POSSUJA PERJANTAISIN!**

digialbum

Julkaisemme viikoittain lukijoiden kuvia digialbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettämällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

Vi publicerar varena vecka våra läsares bilder i digialbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

Elisabeth Holm, Kvimo

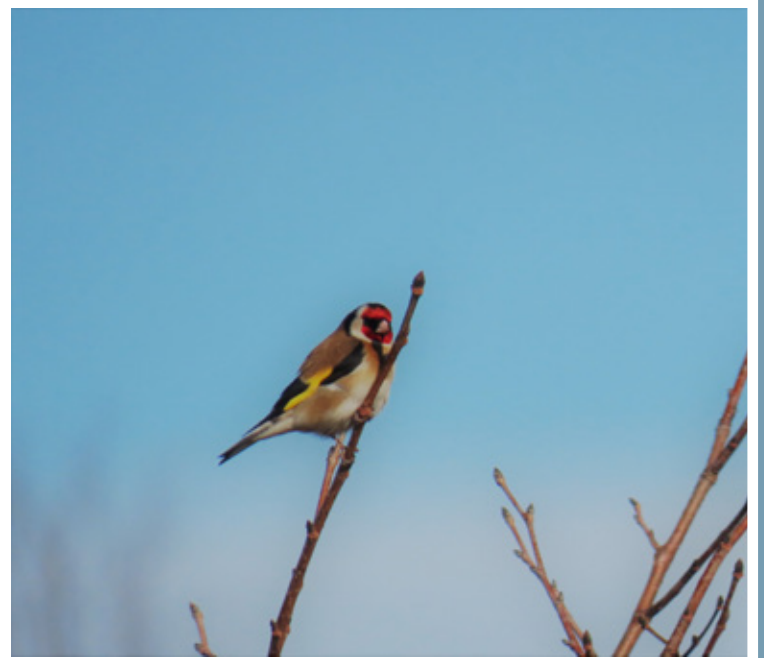
Tuula Åstrand, Mustasaari. "Kylmissään? 12.4.20.v"

Hannele Eklund, Vaasa.

Kaarina Tuomela, Laihia. "Lumipyryn jälkeen 3.4.2020."

Gertrud Engman, Helsingby. "Steglits".

Paula Viitanen, Teuva. "Tästä se alkaa" (pikkuvarpuset)."

Zabih Rahimi.

Matti Hietala, Vaasa. "Koronapääsiäisen trullit pääsiäislauantaina, Vaasan seutu 11.4.2020."

C. Grankull, Vaasa.

Lisbeth Wilhelmsson, Vaasa.

Marianne Gråbbil-Hakkola.

Maj-Len Dahl-Holm, Singsby. "Isen lossnar från viken. Påsken på villan."

Boris Berts, Värlox. "April 2020."

Kristina Granholm Över-Malax. "Romantik i coronatider."

Anette Wikberg, Taklax. "Turvaväli också här på landet!"

Christian Nylund, Vasa. "Glad påsk tillönskas alla från en påskhäxa på en balkong på Skolhusgatan i Vasa."

Toimitus / Ilmoitukset / Redaktion / Annonser :

Gsm 040-187 8137

mega@upc.fi - www.megamedia.fi

Avustajat / Medarbetare: Juha Rantala, Hans Hästbacka

Luo kampanjan – myös mobiilisti. Kampanjölöningar – även mobila.

Ilmoitushinta tekstissä 1,70 Eur/pmm + alv. Annonns i text 1,70 Eur/spmm + mvs.

Mediamyynä / Mediaförsäljning: mega@upc.fi

Mediakortti / Mediakort: www.megamedia.fi

Kustannus / Utgivare:

UPC
media

COMMUNICATION CENTER

Paino / Tryck:

UPC
print

COMMUNICATION CENTER

OBSERVATEUR

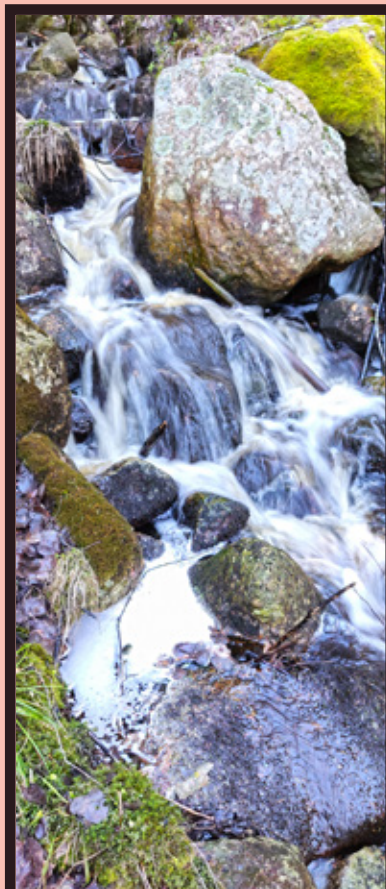
▲ Koltrast med "lite" annorlunda fjäderfärg besökte oss i ÖverMalax
Observateur: Yvonne Emmerstedt

▲ Påsken i Smedsby city.
Observateur: Marianne Jakobsson, Karperö

▲ Ett säkert värtecken på Vasa torg, nu när den första glasskiosken är på plats. Bilden är tagen 07.04
Observateur: Christian Nylund, Vasa

▲ En plats där tiden stannar /
Paikka jossa aika pysähtyy
Observateur: Marianne Gräbbil-Hakkola

▲ Långfredagafton 2020.
Observateur: Tua Nordqvist

▲ Auringonlasku maaliskuussa "Korona aallon aikaan"
Observateur: Kaarina Tuomela

▲ Koltrasten på besök!
Observateur: Nanny Rex

Ota kuva ja kommentoi lyhyesti – max noin 100 merkkiä – tapahtumaa, treffä, luontokokemusta, rakennelmaa, ilmiötä, rakennusta, esinettä, tosiasiaa, - jotain jolla kuva voi saada osallisuutta aikaan. "Bloggaa" ja kehittä Pohjanmaata!

Lähetä kuva ja teksti sähköpostitse osoitteeseen mega@upc.fi, merkitse aiheeksi "Observateur". Jokaista julkaistua kuvaa kohden, kerääntyy 1 piste joka vastaa 1 euroa.

Kun on kerännyt 10 pistettä, saa 10 euron arvoisen lahjakortin Bocks'in kyläkauppaan.

mega@upc.fi
"observateur"

Ta en bild och kommentera kort – max 100 tecken – en händelse, ett evenemang, en naturupplevelse, en konstruktion, ett fenomen, ett föremål, ett faktum, - något som med en bild kanske får engagemang till stånd. "Blogga" fram Österbotten!

Sänd bilden och texten per mejl till mega@upc.fi märkt "Observateur". För varje publicerat bidrag genereras 1 poäng vilket motsvarar 1 euro. När 10 poäng samlats, får man ett presentkort värt 10 euro till Bock's byabutik.

SUDOKU - COMICS - JAPANESE PUZZLE

JAPANSKT BILDKRYSS

JAPANILAINEN RISTIKKO

SUDOKU

11
6
6 6 1 5
3 5 6 6 3 2 3 8 2 4
3 8 7 5 5 3 11 12 3 2 2 6 2 5 10 9 3 5 1 4 2 2 2 4 10 10
5 5 7 7 7 9 3 3 3 4 4 4 7 3 2 2 2 2 2 2 2 1 2 2 3 8 8 10 10 6 6
3 3 4 2 2 2 1 2 2 1 2 3 2 6 9 7 9 4 4 2 2 1 2 1 3 3 3 4 3 3 9 7 7 5 4 2 4
13 9 8 7 6 6 5 4 4 3 2 1 1 3 10 5 9 3 4 2 2 3 4 4 1 1 1 1 1 1 2 3 3 4 6 8 11

3
6 3
11
11
9
7 2
2 4 2 4
5 2 3 4
7 2 6 4
8 1 1 8 4
8 2 8 5
5 4 6 6
4 4 4 5 8
3 5 4 3 8
2 6 3 2 9
1 6 4 2 2 4 4
6 2 2 2 1 1 1
7 1 2 3 4
8 2 3 1 7
8 2 3 2 9
9 2 5 7
2 4 2 6 6
3 1 6 5
1 1 3 2 3
1 2 2
1 1 2
1 1 1 2
1 1 2 1 2 3 1
1 2 5 1 2 2 2
1 2 6 2 2 2 2 1
1 2 6 1 2 2 3 1
2 3 5 2 2 5 1
3 2 3 2 1 8 2
4 3 2 1 4 2 2
6 2 2 1 3 5 3
7 1 3 2 7 3
9 2 3 2 8 4
10 7 7 6
11 11 7
37

#1

	6	5				8	
8		2	7		5		
1			3				
			6	4		8 5	
		7	2		8	4	
4	8			7	9		
					2		8
			1		6	2	5
1						6	9

#2

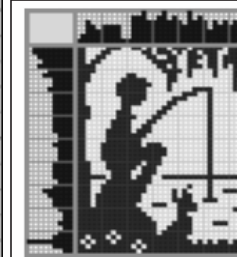
			2	8				
		9			7		5	
2	7		6			3	4	1
					3	9		
5		3				4		6
		4	8					
9	5	7			1		8	3
6			9			5		
					7	2		

RATKAISU /
LÖSNING

4	6	5	9	2	1	7	8	3
8	3	2	7	6	5	9	4	1
1	7	9	3	8	4	5	2	6
9	2	1	6	4	3	8	5	7
3	5	7	2	1	8	4	6	9
6	4	8	5	7	9	3	1	2
5	9	6	4	3	2	1	7	8
7	8	4	1	9	6	2	3	5
2	1	3	8	5	7	6	9	4

3	1	5	2	8	4	7	6	9
4	6	9	3	1	7	8	2	5
2	7	8	6	9	5	3	4	1
1	2	6	7	4	3	9	5	8
5	8	3	1	2	9	4	7	6
7	9	4	8	5	6	1	3	2
9	5	7	4	6	1	2	8	3
6	4	2	9	3	8	5	1	7
8	3	1	5	7	2	6	9	4

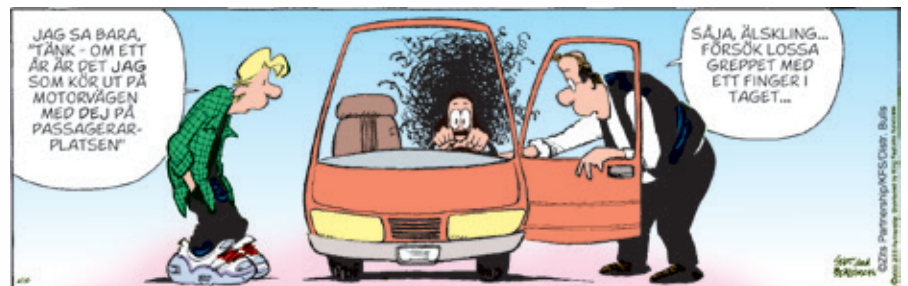
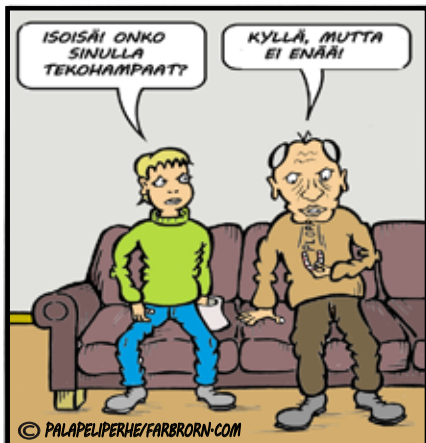
NONOGRAM RATKAISU / LÖSNING

V
15

PALAPELIPERHE

ZITZ

BAZI & MAZI

Bock's
MAKE GOOD!

**AIN NAUTINNOLLISIIN HETKIIN!
STUNDER
ENDAST FÖR NJUTBARA**

#SUPPORTYOURLOCAL